

DÉLMAGYARORSZÁG

Szerkesztőség: Deák Ferenc-u. 2. Telefon 13-33. Kiadóhivatal, hírcsoknyitvány és jegyiroda: Dugonics-tér 11. Telefon 306. Nyomda: Petőfi Sándor-sugárút 1. szám. Telefonszám 16-34.

Szeged, 1925 július 16, CSÜTÖRTÖK

Előfizetési árak: Egy hónapra helyben 40.000 kor., Budapesti és vidéken 45.000 kor. Egyes szám ára hétköznap 2000 kor. vasár- és ünnepnap 3000 korona. I. évfolyam, 48. sz.

Egy egyetemi memorandum.

A kórház államosítása, illetőleg egyetemessé tétele ügyében olyan titok pattant ki, amely mellett nem lehet elmenni szó nélkül. Rebesgetni hallottunk már erről a titokról, de nem tudtunk a vége jarni. Ma azután maga a polgármester kijelentette, hogy az egyetem tanácsa memorandummal fordult a kultuszminiszterhez a városi kórház átvétele, illetőleg átadása érdekében.

A polgármester bizonyára jól van informálva az egyetemen történekről, különösen ha a városi kórházzal kapcsolatosan történni olt valami. Ez a memorandum tehát, amely felett, úgy tudjuk, titkos tanácskozásokon bábáskodtak, elkészült és elment. Az egyetemen bizonyára azt hiszik, hogy helyesen cselekedtek. Mi bátrak leszünk rá-mu'a'ni, hogy nagyon, de nagyon helytelenül. Helytelenül különösen abban az esetben, ha más cél nem vezette az urakat, mint az egyetem érdekében cselekedni.

Legelőször tisztázzuk a fogalmakat. Mit akarnak a professzorok és mit akar a polgármester? Egyetemet. Elengedhetetlen kelléke a klinikák felépítésének, hogy megszűnjön a városi kórház? A klinikák ezidőszent is működnek ideiglenes épületekben. Vallotta-e valaki kárát annak, hogy a klinikák mellett fennáll és működik mint teljesen különálló intézmény a kórház? Unalomig elcsépeelt igazság, hogy a klinikákon tanítanak, a kórházban gyógyítanak. Nem defektusa tehát a klinikának, hogy oda elsősorban azt a beteget veszik fel, akire az adott időpontban a tanítás céljaira van szükség. Az ellenkezője lenne baj. Jól kinézne ugyan's az a klinika, amelyben az ágyak nagy részét X betegek foglalják el, amikor Y betegség tanításához kell a beteganyag. A jóvezetett kórházat azonban, pedig a szegedi kórház kiűnően van vezetve, egyetlen cél irányítja: minden beteget felvenni, amíg van hely és a beteggel kizárólag a gyógyítás érdekében foglalkozni. Ez nem jelenti természetesen, mintha a klinikákon a tanítás céljaira való felhasználás mellett egyáltalán nem gyógyítanak a beteget. A különbség a két feladatkör között mégis oly nyilvánvaló és éles, hogy lehetetlen laikus szemmel is meg nem látni. Ezt a különbséget nem lehet áthidalni szerszódóes megállapodásokkal. Ezért kell bennünk megdöbbenést, valahányszor tapasztaljuk, hogy nem akar végkép kimúlni az a halódó szörnymozgalom, amely eredmény esetén egész bizonyosan megloasztana sok szegény beteget a siralmas egyetlen reményről: a kórházi ágyról.

Az pedig egyenesen megengedhetetlen, ami mostanában történik, hogy valaki eredményt mégis elérjen a kórház önállósága ellen intézett reménytelen s már-már teljesen lezsereltnek hitt offenzívára. Most csak szörmenként említhetjük, hogy a polgármester nem írta ki a pályázatot az igazgató főkorosi állásra, hogy a népjóéti miniszternek kellett felszólítania a pályázat kiírására és hogy a polgármester ennek a felszólításnak sem tesz e'get, hanem a pályázat kiírásának elhalasztását kéri, mert a kultuszminiszter még nem döntött az egyetemen arról a memorandumáról, amelyet a kórház ügyében terjesztett fel hozzá. A polgármestert egyszerűen nem érdeklik. Erényeiért nagyrabecsülik. De ez a ragaszkodás a kimondott szóhoz mintha egyszerű-más-szor kárára lenne annak a városnak, amelyet pedig ő szíve-lelékkel szolgálni kíván. Az egyetemi memorandum mér súlyosabb tünet s nem mulaszt-hatjuk el, hogy mindjárt a titok kikap-tanása napján meg ne mondjuk róla a véleményünket.

Az egyetem egyik tiszteletreméltó tanára panaszkodott egy ízben e sorok írója előtt, hogy a szegedi közönség semlegesen, sőt hűvösen viselkedik az egyetemmel szemben, amelyet pedig az állam mos'ani szegénysége mellett nemcsak felépíteni, de felszerelni és tartani sem lehet a város és a társadalom áldozatkészsége nélkül. Elismerjük. Igaz. A társadalom egy rétege, még pedig jelentékenyen nagyobbik rétege tartózkodóan viselkedik az egyetemmel szemben. Egy jelentékeny kulturrétegnél érthető ez a tartózkodás kézenfekvő okoknál fogva. A szegedi egyetem egyes tanárai tudni fogják, hogy az egyetemmel szemben a városi kórház felépítése és tartása mennyire fontos. A szegedi egyetem nem mutatót érlelt, legalább is nem látta, de látszatja rem volt, mikor az ifjúság tartós hazafias felbuzdulása megengedhetetlen módon nyilvánult meg. No de az ember felejténi is tud, különösen ha közérdekből erőlteti a felejtést. Idővel bizonyára engedett volna viselkedése mérvességéből az egyetemmel szemben hűvösen viselkedő társadalmi réteg másik része is. A város azonban betűn áll. Ha az egyetem nem segíti elő, legalább ne gátolja a felejtést. Ne akadályozza meg, hogy az

emberek egyszer végre mégis fel tudjanak nelegedni az egyetemmel szemben. Ne csináljan mozgalmakat, amelyeknek célja olyan eredmény elérése, amely nem egyes társadalmi rétegeknek, hanem a város egész társadalmának se lenne nyére.

Mért kúzd az egyetem a kórház államosításért? Klinikai ideiglenesen el vannak helyezve. Károsnak tarja a város közegészségügyére, ha a klinikák mellett megmarad a kórházunk is? Rosszul vannak elhelyezve a klinikák? Akkor kúzdjon az új klinikai épületek építésének mielőbbi megkezdésért. Akármennyire akarjuk, véges eszünkkel nem tudjuk állítani, mért kell a kórház nyatát kitekerni ahhoz, hogy boldogulni tudjanak a klinikák.

A kórházhoz, érthető okokból, ragaszkodik a város egész társadalmá. Az egyetemmel szemben való kötelességet helyesen fogja fel és teljesíti itt mindenki. Maga a tanári kar vét ez ellen a kötelesség ellen legelőbbet, ha titkos ülésekkel és memorandumokkal azt a hamis látszatot béli, mintha a kórház-épület megszerzése s ezzel a város közegészségügyének súlyos sérelme nélkül nem lehet felállítani, vagy fenntartani a klinikákat.

A jugoszláv kormányváltás.

Belgrád, július 15. A király ma reggel megérkezett Belgrádba és megkezdte a kihallgatásokat. Eöször Nincsics külügyminiszter jelent meg az udvarnál, majd Pr. bicsevic, azután Privkovic és Maximovic belügyminiszter. A király ma délután felte. zate Pasics miniszterelnököt villájában. A kormány az elterjedt hírek szerint már formászerint benyújtotta a lemondását. Biztosan azonban még nem lehet tudni.

Belgrád, július 15. A horvát egység-párt tagjai terjedelmes nyilatkozatban fejtik ki azokat az okokat, amelyek miatt nem csatlakozhatnak a radikális párttal kötött megállapodáshoz. E szerint a horvát egységpárt tagjai nem távolodnak el attól a régi politikától, melyet a horvát közfelfogás pártizárárt követelt és amelyet a horvát nép három választáson magáévá tett.

Megvonják a forgalmi adórészesedést azoktól a városoktól, amelyek nem akarnak beruházásokat.

(Budapesti tudósítók telefonjelentése.) Szerdán az a hír terjedt el, hogy a pénzügyminisztérium azoktól a városoktól, amelyek nem igényeltek külföldi kölcsönt, tehát nem is szándékoznak beruházásokat eszközölni, megvonja a forgalmi adórészesedést. Ezt azzal okolják meg, hogy annak idején a városok azért kapták a forgalmi adórészesedést, hogy abból a szükséges beruházásokat elvégezhessék. Most,

hogy egyes városok külföldi kölcsönt nem kértek, nyilvánvaló, hogy beruházásokra nincs is szükségük s így a forgalmi adórészesedésre nem is tartozhatnak igényt. A legérdekesebb a dologban az, hogy azok között a városok között, amelyek nem jelentettek be külföldi kölcsönigényt, van Hódmezővásárhely is, ho'ott mint tudvalevő, ennek a városnak nemzeti gyűlései képviselője Bethlen István gróf miniszterelnök.

A cseh viszály a Vatikánnal.

A cseh belpolitikai válság.

Prága, július 15. A parlament mai ülésének szenzációja a nemzeti szocialdemokrata párt tagjának, Stribny vas-utügyi és Franke közlekedésmegügyi és postaiügyi miniszternek lemondása, valamint a parlament és szenátus nyári szünetének váratlan megadása. A lemondás előzményei a nemzeti szocialdemokrata pártnak a pápai nuncius váratlan ellátogatása ügyében sürgetően a kormányhoz intézett interpellációja, amelyben a leghatározottabban követeli az egyház és állam szétválasztását és a Vatikánnal való kapcsolat megszüntetését.

Svehla, a koalíciós kormányzat tagja, a nemzeti demokrata és klerikális cseh néppárt vezetőjével nem óhajtott az interpellációnak a plénum elé való vitelét és vita elé való bocsátását, amelynek következményeként lett volna a cseh néppártnak a koalícióból való kiválása, tehát a kormány bukása és következményeképpen az időelőtti parlamenti választás. Nemzeti szempontból azonban, úgy látszik, el vannak kúzdva

a szocialdemokraták, hogy Rómával felveszik a harcot és ezért az interpelláció mellőzése miatt a kormányban levő minisztereket, Benes hívételével, visszahívták. Szebia erre való tekintettel szánta el magát arra, hogy a parlamentet sürgetően nyári szünetre küldi, így az interpellációkat három hónapig pihentetik.

Prága, július 15. A Vatikánnal támadt viszály mégis belpolitikai válsághoz vezetett. Stribny vasutügyi miniszter, aki Klotác mellett vezére a cseh (nemzeti) szocialista pártnak, lemondott. A Csehszlovákia külön kiadása szerint a cseh szocialista párt a következőket kívánja:

1. A kormány járuljon hozzá, hogy a cseh szocialisták sürgős interpellációi terjesztésének elő a nunciusnak a közfelfogás elnök és a kormány ellen intézett támadásáról. 2. A Vatikánnal az összeköttetés azonnal megszüntessék és további intézkedésig felfüggesztessék fel. 3. Mazmoggit nuncius nem térhet vissza Prágába. 4. A

párt interpellációjára re csak Benes hanem az egész kormány nevében miniszterelnök válaszoljon.

A 2. és 3. kívánsághoz a kormány hozzájárul, azonban az 1. és 4. követelést elutasította, mert Stribny mondásába a kormány belenyugodó Valószínű, hogy az így támadt válság a parlament nyári szünete megszüntetése után cseh oldalról folytatódni fog. A cseh parlament szerdai ülésén egyébként a következő sürgős interpellációkat osztották szét:

Slavicek a cseh szocialista párt nevében a kormányhoz a pápai Sier szék részéről a közfelfogás elnök a kormány ellen intézett támadás ügyben interpellál. Hil'ebbrand képviselő német szocialdemokrata képviselő nevében interpellál abban az ügyben, hogy a pápai nuncius tényleg elhagyta Prágát; Hlinka tót néppárti képviselő abban az ügyben, hogy Mazmag pápai nuncius elhagyta Prágát, a kormányhoz interpellál; Böhr német keresztény szocialista képviselő társ nevében interpellál a fog a Hus ünnepség ügyében.

Tomasek elnök ezután bezárta az ülést és kellemes üdülést kívánt a képviselőknek.

Füled a Sztambul-párt.

Szofia, július 15. A nemzeti szabadelvű pártból kivált képviselők egy csoportja a Chenadiev-csoporttal együtt feladatul tűzte ki az egykori Sztambul-párt fölélesztését. Alapul Sztambul egykori programja szolgál. A párt felfogását a Svoboda című lap fogja képviselni. A párt nagygyűlése összeül egybe. Július 19-én, Sztambul halálának 30. évforduló napján a párt nyilvánosság elé lép és kiadvány bocsát ki. A párt élénk tevékenység fejt ki és úgy látszik, hogy a vidéken máris sok híve van.

A fővárosi pártok párthözi értekezlete.

(Budapesti tudósítók telefonjelentése) Ma délután Ripka Ferencnél párthözi értekezlet volt, amelyen jelen voltak Ripka kivül Vázsonyi Vilmos, Vdm bery Ruzsem, Peyer Károly, Kozm Jenő, Csilléry András és Plathy György. Az értekezleten szóba került a tatarozás sok sürgőssége és min' hogy ezek még az őz előtt meg kellene kezden Ripka az értekezleten ilyen irányú hozzájárulást kért. Felmerült az a óhajlás is, hogy a közlekedési, középítészeti, pénzügyi, szociálpolitikai és közgazdasági bizottságokat sürgőse szervezzék meg. Tudomásul vette a értekezlet, hogy már e hó 17-ére össze hívják a közlekedési bizottságot, amely a vilamos villaközlekedés lezárásáért fog tárgyalni. Hosszabb vitát p. ovokál a nyári szünet kérdése. A Kossuth párt és a szocialisták a szünet ellen a többi pártok pedig a szünet mellett foglaltak állást.

A főbiztossal tárgyalnak a beruházásról.

Budapest, június 15. A kormány beruházási programja áll ma az érdeklődés előterében. A program részleteiről meglehetősen kevés szivárgott ki eddig Brava'ott helyről úgy értesülünk, hogy a genfi tárgyalás után 82 millió aranykoronára redukált invenció program dolgozban a kormány részletes megbeszélést folytatott Smith Jeremiás népszövetségi főbiztossal. Ez a megbeszélés eddig nem fejeződött be.

A pénzügyi minisztertanácsban egyébként előrelátóan a beruházási program mellett szóba került az a kérdés is, hogy az egyes minisztériumok ma most a végleges döntés előtt megkezd-hessék azokat a munkákat, amelyeknek a fedezete biztosítottnak tekinthető.